

Czym jest GPP4Growth?

Projekt GPP4Growth łączy doświadczenie i praktyki 9. instytucji publicznych z Europy, skupiających się na poprawie ich zdolności do wdrażania polityki promującej ekoinnowacje i rozwój ekologiczny za pomocą zielonych zamówień publicznych.

Europejskie instytucje publiczne wydają 14% PKB UE. Wartość tych wydatków na towary, usługi i roboty budowlane szacuje się na 1,8 bln EUR rocznie. Tę znaczącą „siłę nabywczą” instytucji publicznych można wykorzystać w celu pobudzenia ekoinnowacji, zasobooszczędności i rozwoju ekologicznego poprzez propagowanie przyjaznych środowisku, zasobooszczędnych towarów i usług.

Czym są GPP?

Zielone zamówienia publiczne (ang. Green Public Procurement - GPP) to proces, w ramach którego instytucje publiczne starają się uzyskać towary, usługi i roboty budowlane, których oddziaływanie na środowisko w trakcie ich cyklu życia jest ograniczone w porównaniu do towarów, usług i robót budowlanych o identycznym przeznaczeniu, jakie zostałyby zamówione w innym przypadku.

Monitorowanie zielonych zamówień publicznych

Streszczenie

W niniejszej notce informacyjnej opisano dobre praktyki związane z monitorowaniem zielonych zamówień publicznych, przedstawione przez Partnerów projektu GPP4Growth podczas warsztatów, które odbyły się w dniach 11–13 czerwca 2019 r. w Jelgawie na Łotwie.

Spotkanie to dotyczyło najbardziej miarodajnych sposobów monitorowania zielonych zamówień publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu ich weryfikacji na każdym etapie prowadzonego postępowania. Partnerzy projektu oraz Interesariusze Regionalni przedstawili swoje doświadczenia w tym zakresie. Jednym z rezultatów warsztatów było opracowanie 16 zaleceń, z których mogą korzystać praktycy zamówień publicznych. Ponadto, zalecenia te mogą być przydatne dla instytucji publicznych, przy opracowaniu własnych zasad i procedur dotyczących wdrażania zielonych zamówień publicznych.

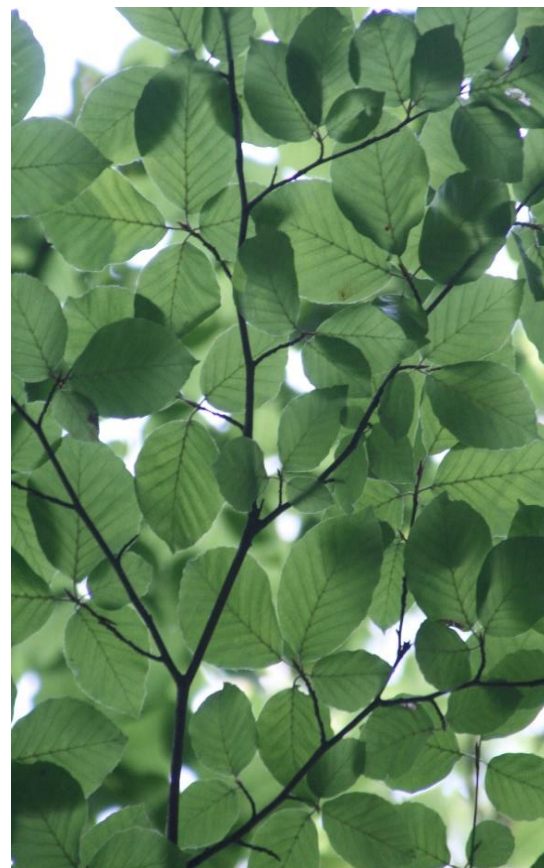
Wprowadzenie

W celu przeanalizowania różnych sposobów monitorowania zielonych zamówień publicznych, proces ich udzielania podzielono na dwa etapy:

- przygotowanie;
- wdrożenie.

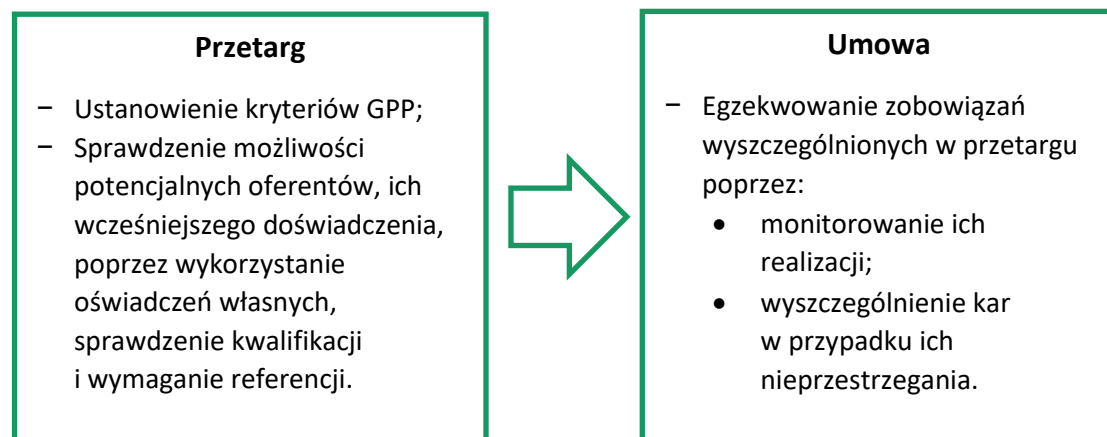
Następnie, bazując na dobrych przykładach sposobów monitorowania zielonych zamówień publicznych przedstawionych przez poszczególnych Partnerów projektu GPP4Growth, określono szereg zaleceń, wyszczególnionych poniżej.

Przedstawiono również niektóre narzędzia i metody, które zamawiający mogą wykorzystać podczas weryfikacji i monitorowania procesu udzielania zielonych zamówień publicznych.

Przygotowanie i wdrażanie

W przypadku instytucji publicznych, proces udzielania zamówień publicznych można podzielić na dwa etapy: przygotowanie i wdrożenie. Zielone zamówienie publiczne może zostać wdrożone skutecznie tylko wtedy, gdy oba etapy zostaną przeprowadzone starannie i kompleksowo. Kluczowym rezultatem etapu przygotowawczego jest dokument przetargowy w sprawie udzielenia zamówienia, a instrumentem przewodnim na etapie wdrażania, jest faktyczna umowa na realizację zamówienia. Jak widać na infografice poniżej, dokument przetargowy powinien zawierać pewne warunki, natomiast w umowie należy określić, w jaki sposób warunki te zostaną zweryfikowane, monitorowane i egzekwowane.

Katalog wstępnie ustalonych „zielonych” produktów

Na Łotwie, gdzie stosowanie GPP jest obowiązkowe, zamawiający mogą kupować określone rodzaje produktów, które spełniają „pro-ekologiczne” wymagania, z wcześniej ustalonej bazy danych. Ten typ narzędzia upraszcza proces zamówienia oraz daje gwarancję zakupu „zielonych” produktów i usług, jak również szerszą rozpoznawalność dostawców, którzy znajdują się w tej bazie.

Przykłady praktycznego zastosowania zielonych zamówień publicznych

Jako materiał źródłowy do analizy różnych sposobów monitorowania zielonych zamówień publicznych podczas w/w warsztatów, wykorzystano zalecenia w zakresie procedowania zamówień publicznych, opublikowane przez Komisję Europejską w 7 obszarach tematycznych:

- Papier biurowy;
- Sprzęt do przetwarzania obrazu, komputery i monitory;
- Usługi gastronomiczne;
- Produkty i usługi czyszczące;
- Oświetlenie wewnętrzne;
- Oświetlenie dróg i sygnaty drogowe;
- Izolacja w celu zwiększenia wydajności energetycznej budynków biurowych.

Dla każdego przykładu zbadano zastosowanie kryteriów GPP w początkowej dokumentacji przetargowej oraz zweryfikowano te kryteria na etapie oceny i wdrażania. Na podstawie analizy zebranego materiału, opracowano 16 zaleceń, które mogą być pomocne w opracowaniu praktycznych procedur GPP w krajach partnerskich GPP4Growth i poza nimi.

Rekomendacje

Prezentowane poniżej zalecenia dotyczą kilku aspektów związanych z monitorowaniem zielonych zamówień publicznych: ram prawnych; zdolności zamawiających do wdrożenia danego rozwiązania; weryfikacji i monitorowania; gotowości rynku; zdolności dostawców do dostarczania rozwiązań bardziej przyjaznych dla środowiska:

Ramy prawne

1

Zwiększenie stosowania zielonych zamówień publicznych **poprzez włączenie pro-ekologicznych kryteriów, procedur weryfikacji i monitorowania do obowiązujących ram prawnych.**

2

Regularna aktualizacja standardów i kryteriów GPP w celu zapewnienia zgodności z rozwojem technologicznym, szczególnie w przypadku zamówień publicznych dotyczących dróg, oświetlenia wewnętrznego, prac budowlanych, sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

3

Powołanie na szczeblu centralnym **agencji doradczych w zakresie GPP dla określonych branż**, np. żywność, budownictwo, opieka zdrowotna. Te nadrzędne organy mogłyby: egzekwować wymogi dotyczące zielonych zamówień publicznych; działać jako jednoznaczny przewodnik po procesie udzielania zielonych zamówień publicznych dla gmin i lokalnych/regionalnych władz; doradzać w doborze kryteriów GPP i sposobie ich weryfikacji, itp.

4

Uwzględnienie aspektów i celów GPP w dokumentach planowania polityki lokalnej/regionalnej. W przypadku sporu z potencjalnymi dostawcami, zamawiający mieliby możliwość odniesienia się do odpowiedniego dokumentu dotyczącego tego, dlaczego określone wymagania zostały uwzględnione w dokumentach przetargowych.

5

Przygotowanie gotowych szablonów, które ułatwiłyby proste i szybkie zastosowanie procedur GPP.

6

Opracowanie programów szkoleniowych, w celu zwiększania wiedzy pracowników zaangażowanych w realizację zamówień publicznych.

7

Przydzielenie personelu i środków finansowych na przygotowanie dokumentów przetargowych dotyczących GPP oraz na wybór i monitorowanie wybranych oferentów podczas realizacji zamówienia, np. w celu potwierdzenia, czy pochodzenie dostarczonych produktów odpowiada specyfikacji wskazanej w umowie.

8

Niezbędna jest współpraca zamawiających przy wdrażaniu zielonych zamówień publicznych, np. w ramach wspólnych zakupów, co pomaga zmniejszyć nakłady na poszczególne zamówienia.

9

Przeprowadzenie analizy rynku w zakresie dostępnych towarów i usług przed uwzględnieniem kryteriów dotyczących zielonych zamówień publicznych w dokumentach przetargowych. Pomocne może być zapytanie do potencjalnych oferentów o przedstawienie przykładowego produktu, który spełnia wymagane kryteria GPP.

10

Przypisanie nie więcej niż 50% wagi kryterium „cena”, w przypadku, kiedy pod uwagę są brane również inne kryteria wyboru, co podkreśli **znaczenie kryteriów GPP w procesie oceny.**

Rekomendacje cd ...

Warunki weryfikacji i monitoringu

11

Szczególne znaczenie weryfikacji i monitoringu dla wszystkich kryteriów dotyczących GPP wymienionych w ofercie i określonych w umowie, w tym procedury na wypadek konieczności pozyskania alternatywnych produktów/rozwiązań.

12

Organizacja regularnych kontroli zgodności dostarczanych towarów/usług, oraz, w razie potrzeby, angażowanie w nie ekspertów zewnętrznych.

Gotowość rynku

13

Rozważenie zastosowania zharmonizowanych kryteriów GPP na większych obszarach geograficznych w celu generacji popytu na dużą skalę oraz w celu zachęcenia i pobudzenia reakcji rynku.

14

Rozwinięcie systemu nagród i promocji dla dostawców i nabywców pro-ekologicznych towarów i usług.

Zdolność dostawców

15

Wzmocnienie komunikacji pomiędzy nabywcami a dostawcami, aby określać, wyjaśniać i omawiać możliwe zielone rozwiązania, w celu wspólnego rozwijania zielonego rynku.

16

Poszerzenie zastosowania narzędzi pomocniczych dla procedur GPP oraz zakresu wyboru dostawców szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw.

Narzędzia pomocne w weryfikacji i monitorowaniu zielonych zamówień publicznych

Metody i narzędzia weryfikacji związane z dostarczaniem towarów i usług w duchu GPP mogą obejmować: sprawdzanie eko-etykiet; oświadczenia własne dostawców, wraz z jasno określonymi karami za podanie nieprawdziwych informacji; dokumentacja identyfikowalności; demonstracja, próbki i/lub testy produktów; kontrole zgodności w okresie gwarancji; kontrole umiejętności w odniesieniu do kwalifikacji dostawców; oraz referencje od dostawców i klientów.

W całym okresie obowiązywania umowy GPP, monitorowanie zgodności może wymagać wspólnych spotkań dostawców i klientów, w celu omówienia problemów, które mogą się pojawić i opracowania działań naprawczych. W przypadku gdy zamawiający nie są w stanie przeprowadzić weryfikacji i bieżącego monitorowania w odniesieniu do umowy GPP, niezbędni mogą okazać się eksperci zewnętrzni o szczególnej wiedzy i doświadczeniu.

Listy kontrolne: raport z w/w warsztatów zawiera również dwie krótkie listy kontrolne, sprawdzające w/w zasady, które mogą być wykorzystywane przez zamawiających w procesie weryfikacji i monitorowania GPP.

KONTAKT:

MONIKA ZIELIŃSKA

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

DEPARTAMENT PROMOCJI

WYDZIAŁ PROJEKTÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

AL. PIŁSUDSKIEGO 8
90-051 ŁÓDŹ

TEL. +48 42 663 38 05

E-MAIL:

MONKA.ZIELINSKA@LODZKIE.PL
PROJEKTY.MIEDZYNARODOWE@
LODZKIE.PL

Dalsze informacje:

Niniejsza nota informacyjna została opracowana przez Departament Komunikacji Działań na Rzecz Klimatu i Środowiska Republiki Irlandii, na podstawie raportu przygotowanego przez Bałtyckie Forum Ekologiczne, na zlecenie Regionu Planowania Zemgale (Łotwa) – partnera projektu GPP4Growth. Pełna nazwa raportu nosi tytuł „Wdrażanie i monitorowanie zielonych zamówień publicznych – raport uzupełniający Międzynarodową Grupę Roboczą w Jelgawie” (Maj, 2019) i może zostać udostępniona na życzenie.

Więcej informacji na temat projektu GPP4Growth można znaleźć na stronach internetowych: www.interregeurope.eu/gpp4growth; <https://bruksela.lodzkie.pl/nasze-projekty/zielone-zamowienia-publiczne-na-rzecz-zasobooszczednego-rozwoju-regionalnego/>.